

Leo Trotskij:
Det tyska proletarietets tragedi: de tyska arbetarna kommer att resa sig igen – stalinismen aldrig!
(14 mars 1933)

[Utdrag ur [Kampen mot nazismen i Tyskland](#) på [marxistarkiv.se](#).]

Europas mäktigaste proletariat, mätt utifrån dess plats i produktionen, dess sociala vikt och styrkan hos dess organisationer, gjorde inget motstånd mot Hitlers maktövertagande och hans första våldsamma angrepp mot arbetarorganisationerna. Detta faktum är en första utgångspunkt för de fortsatta strategiska bedömningarna.

Det vore rent ut sagt idiotiskt att tro att Tysklands framtida utveckling kommer att följa i Italiens fotspår, att Hitler steg för steg kommer att stärka sin makt utan att möta hårt motstånd, att den tyska fascismen kommer att få åtnjuta många år vid makten. Nej, den tyska nationalsocialismens fortsatta öden måste härledas ur en analys av de tyska och internationella förhållandena, och inte från rent historiska jämförelser. Men så mycket är redan uppenbart: om vi från och med september 1930 krävde att Kommunistiska internationalen skulle driva en politik på kort sikt i Tyskland, så är det nu nödvändigt att utarbeta en långsiktig politik. Innan det kan bli möjligt med några *avgörande* strider måste den revolutionära förtruppen nyorientera sig, det vill säga den måste förstå vad som har hänt, slå fast ansvaret för detta stora historiska nederlag, staka ut den nya vägen och på så sätt återfå sitt självförtroende.

Socialdemokratins kriminella roll behöver inte kommenteras: Komintern bildades för fjorton år sedan just för att rädda proletariatet från socialdemokratins demoraliserande inflytande. Om Komintern fortfarande inte har lyckats med det, om det tyska proletariatet vid tidpunkten för sin största historiska prövning visade sig vara kraftlöst, avväpnat och förlamat, då ligger den direkta och omedelbara skulden för detta hos Kominterns postleninistiska ledarskap. Det är den första slutsatsen som bör dras.

Under de förrådiska slagen från den stalinistiska byråkratin, förblev vänsteroppositionen det officiella partiet troget ända till slutet. Bolsjevikleninisterna delar nu samma öde som alla andra kommunistiska organisationer: våra medlemmar arresteras, våra tidningar förbjuds, vår litteratur konfiskeras. Hitler skyndade sig till och med att stoppa *Oppositionsbulletinen* på ryska. Men även om bolsjevikleninisterna precis som hela den proletära förtruppen drabbas av konsekvenserna av fascismens första verkliga seger, så kan de inte och kommer de inte att ha ens skuggan av ett ansvar för Kominterns officiella politik.

Ända sedan 1923, det vill säga sedan kampen mot vänsteroppositionen inleddes, har det stalinistiska ledarskapet med all sin kraft, om än indirekt, hjälpt socialdemokratien att få in proletariatet på fel spår, förvirra det och göra det svagare: när förhållandena talade för en djärv revolutionär offensiv höll det tillbaka och hindrade arbetarna; när den revolutionära situationen redan hade passerat förbi förkunnade det att den närmade sig; under täckmantel av en enhetsfrontspolitik slöt det överenskommelser med de småborgerliga frasmakarna och pratkvarnarna, och svansade kraftlöst efter socialdemokratien; i en situation av politisk ebb och ett svagt kommunistparti förkunnade det den ”tredje perioden” och kamp om gatorna ; det ersatte en seriös kamp med skutt, äventyr eller

parader; det isolerade kommunisterna från massfackföreningarna; det likställde socialdemokratin med fascismen och förkastade enhetsfronten med arbetarnas massorganisationer mot nationalsocialisternas aggressiva gäng; det saboterade minsta initiativ till enhetsfront för ett lokalt försvar, och lurade samtidigt systematiskt arbetarna om de verkliga styrkeförhållandena, förvrängde fakta, utgav vänner för att vara fiender och fiender för att vara vänner – och drog åt snaran allt hårdare runt partiets hals, och lät det inte längre andas fritt, och inte heller tala eller tänka fritt.

Av den omfattande litteratur som har ägnats frågan om fascismen räcker det att nämna det tal som Thälmann, det tyska kommunistpartiets officiella ledare, höll vid Kommunistiska internationals exekutivkommittés möte i april 1931, och där han fördömde ”pessimisterna”, det vill säga de som kunde förutse, på följande sätt:

Vi har inte låtit oss skrämmas på flykten av panikkänslor... Vi har nyktert och beslutsamt slagit fast det faktum, att 14 september [1930] i viss mening var Hitlers bästa dag, och att det därefter inte kommer att komma några bättre dagar utan bara sämre. Vår bedömning av detta partis utveckling har bekräftats av händelserna... Idag har fascisterna ingen anledning att skratta.

Apropå att socialdemokratin hade bildat försvarsgrupper, sa Thälmann i samma tal att dessa grupper inte i något avseende skilde sig från nationalsocialisternas stöttrupper och att båda dessutom förberedde sig för att tillintetgöra kommunismen.

Idag sitter Thälmann i fängelse. Inför den segrande reaktionen befinner sig bolsjevikleninisterna i samma led som Thälmann. Men Thälmanns politik är Stalins politik, det vill säga Kominterns officiella politik. Just denna politik är orsaken till att partiet fullständigt demoraliserades i farans ögonblick, då ledarna tappade fattningen, partimedlemmarna som var ovana att tänka blev slagna till marken, och viktiga historiska positioner gavs upp utan strid. En felaktig politisk teori bär på sitt eget straff. Apparatus styrka och envishet förvärrar bara katastrofens omfattning.

Efter att till fienden ha överlämnat allt det som gick att överlämna på så kort tid, försöker stalinisterna nu rätta till det förgångna med hjälp av krampaktiga handlingar, som bara på ett ännu klarare sätt belyser hela den rad av brott som de har begått. Nu när kommunistpartiets press är tystad, apparaten är krossad, fascismens blodiga fana ostraffat vajar över Karl Liebknecht-huset¹, så slår Kominterns exekutivkommitté in på vägen till enhetsfronten inte bara underifrån utan också uppifrån. Den nya svängen är skarpare än alla de tidigare, men den har inte genomförts på initiativ från EKKI själv, utan den stalinistiska byråkratin har lämnat över initiativet till Andra internationalen. Den senare har lyckats lägga beslag på enhetsfrontens vapen, som den hittills varit dödligt förskräckt för. I den mån man kan tala om politiska fördelar under en reträtt i panik, så ligger de helt och hållet hos reformisterna. Och när den stalinistiska byråkratin tvingades svara på en fråga, så gjorde den det på sämsta möjliga sätt: de avvisar inte ett samförstånd mellan de två internationalerna, men accepterar det heller inte, de leker kurragömma. Byråkraterna har så dåligt självförtroende, är i sådant förfall, att de inte längre vågar visa sig för världens proletariat ansikte mot ansikte med Andra internationalens ledare, borgarklassens brännmärkta agenter, de som röstade på Hindenburg som banade vägen för fascismen.

I en speciell appell från EKKI 5 mars, ”Till arbetarna i alla länder”, säger stalinisterna inte ett ord

---

1 **Karl Liebknecht-huset** var kommunistpartiets högkvarter i Berlin, som nazisterna marscherade mot 22 januari 1933.

om att socialfascismen är huvudfienden. De talar inte längre om sin store ledares upptäckt: ”Socialdemokratin och fascismen är inte varandras motsats utan tvillingar.” De hävdar inte längre att kampen mot fascismen *förutsätter* att man först besestrar socialdemokratin. De andas inte ett ord om hur olämpligt det är med en enhetsfront uppifrån. Tvärtom räknar de noggrant upp de tidigare fall då den stalinistiska byråkratin oväntat för arbetarna och även för sig själv tvingades improvisera fram förslag om enhetsfront till de reformistiska topparna. På så sätt stupar konstgjorda, felaktiga och bluffteorier på historiens rasande orkan.

”Med hänsyn till varje enskilt lands säregenheter” och den omöjlighet att organisera enhetsfronten i internationell skala som dessa påstås medföra (plötsligt glömmer man bort kampen mot ”undantagen”, det vill säga högerns teori om nationella särdrag), rekommenderar den stalinistiska byråkratin att de nationella kommunistpartierna ska rikta förslag om enhetsfront till ”de socialdemokratiska partiernas centralkommittéer”. Så sent som igår förkunnades detta vara en kapitulation för socialfascismen! På så sätt hamnar stalinismens stora lärdomar från de fyra senaste åren i papperskorgen. På så sätt förvandlas ett helt politiskt system till damm.

Och inte nog med det: efter att just ha deklarerat att det är omöjligt att få till stånd villkor för en enhetsfront på det internationella planet, glömmer EKKI genast detta, och knappt tjugo rader senare formulerar den de villkor under vilka det är tillåtet med en enhetsfront i *alla* länder, trots olika nationella förhållanden. Reträtten inför fascismen följs av panikflykt från stalinismens teoretiska budord. Bitar och stycken av tankar och principer kasseras längs vägen som någon sorts barlast.

De villkor som Komintern ställer upp för enhetsfronten i alla länder (aktionskommittéer mot fascismen, demonstrationer och strejker mot lönesänkningar) innebär ingenting nytt. Tvärtom är det en schematisk och byråkratisk återgivning av vänsteroppositionens paroller som formulerades mycket klarare och mer konkret för två och ett halvt år sedan. På den tiden innebar det att man placerades i socialfascismens läger. Enhetsfronten kunde på denna grundval ha varit avgörande för Tyskland, men då hade man varit tvungen att genomföra den i tid. Inom politiken är tiden en viktig faktor.

Vilket är då det praktiska värdet av EKKI:s förslag? För Tyskland är det minimalt.

Enhetsfrontspolitiken förutsätter en ”front”, det vill säga stabila positioner och en centraliserad ledning. Tidigare lade vänsteroppositionen fram villkoren för enhetsfronten som villkor för ett *aktivt försvar*, med perspektivet att övergå till offensiven. Nu befinner sig det tyska proletariatet i *oordnad reträtt*, utan ens reträttstrider. I detta läge kan och kommer det att uppstå frivilliga förbund mellan kommunistiska och socialdemokratiska arbetare för olika tillfälliga uppgifter, men det systematiska uppbygget av enhetsfronten skjuts oundvikligen upp till en obestämd framtid. Det får inte finnas några illusioner om detta.

För ungefär arton månader sedan skrev vi att nyckeln till situationen låg i det tyska kommunistpartiets händer. Nu har den stalinistiska byråkratin släppt taget om nyckeln. Det kommer att krävas stora händelser utanför partiets kontroll för att ge arbetarna möjlighet att tvärstanna, befästa sig, återuppbygga sina led och övergå till ett aktivt försvar. Det går inte att exakt veta när detta kommer att hända. Kanske mycket snabbare än den jublande kontrarevolutionen hoppas. Men hursomhelst är det inte de som utfärdade EKKI:s manifest som kommer att avgöra enhetsfrontens politik i Tyskland.

Efter att ha övergivit en central ställning måste man befästa löpgravarna, och förbereda baser för ett kommande angrepp från alla sidor. I Tyskland innebär det att kritiskt granska de tidigare händelserna, upprätthålla förtruppskamparnas gnista, samla dem och närhelst det är möjligt organisera reträttstrider – i väntan på det ögonblick då de olika kampgrupperna kommer att dras samman i en mäktig armé. Dessa förberedelser inbegriper också att försvara proletariats ställningar i länderna närmast Tyskland: Österrike, Tjeckoslovakien, Polen, de baltiska staterna, Skandinavien, Belgien, Nederländerna, Frankrike och Schweiz. Det fascistiska Tyskland måste omges av en mäktig ring av proletära fästningar. Utan att för ett ögonblick upphöra med försöken att stoppa de tyska arbetarnas oordnade reträtt, är det nödvändigt att skapa befästa proletära ställningar runt Tysklands gränser för kampen mot fascismen.

Först av allt i Österrike, som är omedelbart hotad av den fascistiska omstörtningen. Man kan med tillförsikt säga, att om det österrikiska proletariats skulle gripa makten idag och förvandla sitt land till ett revolutionärt slagfält, så skulle Österrike bli för det tyska proletariats kamp vad Piedmont² var för den italienska borgarklassens revolution. Det går inte att förutsäga hur långt det österrikiska proletariats, som pressas framåt av händelserna men förlamas av den reformistiska byråkratin, kommer att gå längs denna väg. Kommunismens uppgift är att hjälpa händelserna och övervinna austromarxismen. Enhetsfrontspolitiken är ett av medlen för detta. De villkor som EKKI:s manifest så senfärdigt övertar från vänsteroppositionen behåller alltså hela sin styrka.

Men enhetsfrontspolitiken medför inte bara fördelar utan också faror. Den leder lätt till att ledarna kommer överens om sammanslutningar bakom ryggen på massorna, till att man passivt anpassar sig till sin bundsförvant, till opportunistisk vacklan. Det enda sättet att avvärja dessa faror är två uttalade garantier: fullständig frihet att kritisera sin bundsförvant och ett återupprättande av den fullständiga friheten att kritisera i sitt eget parti. En vägran att kritisera sina bundsförvanter leder direkt och omedelbart till en kapitulation inför reformismen. En enhetsfrontspolitik i avsaknad av partidemokrati, det vill säga utan att partiet kan kontrollera apparaten, ger ledarna fria händer att göra opportunistiska experiment, vilket är ett oundvikligt komplement till de äventyrspolitiska experimenten.

Hur har EKKI agerat? Dussintals gånger har vänsteroppositionen förutsagt att stalinisterna under händelsernas tryck kommer att tvingas att avsäga sig ultravänsterismen, och att de när de slår in på vägen mot enhetsfronten kommer att börja begå alla de opportunistiska förräderier som de så sent som igår tillskrev oss. Även denna gång har förutsägelserna bokstavligt talat förverkligats.

När EKKI nu gör en förvirrande sväng mot enhetsfrontens ståndpunkter, så trampar den på de garantier som är de enda som kan säkerställa att enhetsfrontspolitiken får ett revolutionärt innehåll. Stalinisterna tar hänsyn till och godtar reformisternas hycklande diplomatiska krav om så kallad ömsesidig icke-aggression. De bryter mot marxismens och bolsjevismens samtliga traditioner och rekommenderar de kommunistiska partierna att, om enhetsfronten blir verklighet, ”avstå från alla angrepp på de socialdemokratiska organisationerna i samband med den gemensamma aktionen.” Just så står det. ”Att avstå från alla angrepp[!] mot socialdemokratien” (vilken skamlig formulering!) är att ge upp friheten att kritisera politiskt, det vill säga en av det revolutionära

---

2 **Piedmont** var det största furstedömet i Italien, varifrån den italienska borgarklassen inledde sin **risorgimento**, rörelsen för Italiens enande som startades under Victor Emmanuel II 1848. Kungens minister Cavour lyckades förena centrala och södra Italien, och hjälpte Garibaldi i fälttåget för att erövra Sicilien och Neapel. Enandet fullbordades 1861, när Victor Emmanuel utropades till kung över Italien.

partiets grundläggande uppgifter.

Denna kapitulation påkallas inte av praktiska behov utan av panik. Reformisterna går med på och kommer att gå med på överenskommelser bara när trycket från händelserna och massorna tvingar dem till det. Kravet om ”icke-aggression” är utpressning, det vill säga ett försök från de reformistiska ledarna att utverka ytterligare fördelar. Att vika sig för denna utpressning är att bygga enhetsfronten på rutten grund och ge de reformistiska affärsmännen möjlighet att med första bästa godtyckliga förevändning riva ner den.

Kritiken ska givetvis motsvara de verkliga förhållandena och ha rimliga proportioner, än mer så i samband med en enhetsfront. Idiotiskt tal om ”socialfascism” måste tillbakavisas. Det är inte en eftergift till socialdemokratin utan till marxismen. Bundsförvanten ska inte kritiseras för förräderiet 1918 utan för sitt skadliga arbete 1933. Men precis som i det politiska livet, vars röst är just kritiken, kan denna kritik inte upphöra ens för en timme. Om kommunisternas avslöjanden motsvarar verkligheten så tjänar de enhetsfrontens syften, knuffar den tillfälliga bundsförvanten framåt, och, vilket är viktigare, skolar hela proletariatet revolutionärt. Att överge denna grundläggande plikt är det första steget i den skamliga och kriminella politik som Stalin lurade på de kinesiska kommunisterna gentemot Guomindang.

Saker och ting är inte bättre när det gäller den andra garantin. Efter att ha tillbakavisat kritik av socialdemokratin, så kan inte den stalinistiska apparaten ens tänka sig att återge de egna partimedlemmarna rätten att kritisera. Själva vändningen genomförs som vanligt med hjälp av byråkratiska uppenbarelsen. Inte en enda nationell kongress, inga internationella kongresser, inte ens ett plenarmöte för EKKI, inga förberedelser i partipressen, inga analyser av den tidigare politiken. Och det är inget förvånande i detta. Redan under de första diskussionerna i partiet skulle varje tänkande arbetare fråga funktionärerna: varför har bolsjevikleninisterna uteslutits ur alla sektioner, och varför arresteras, landsförvisas och ställs de inför exekutionspatruller i Sovjetunionen? Beror det bara på att de gräver djupare och ser längre? Den stalinistiska byråkratin kan inte tillåta sådana slutsatser. Den är förmögen till all möjlig smörja och helomvändningar, men att konfrontera bolsjevikleninisterna ärligt inför arbetarna – det kan och vågar den inte göra. I sin kamp för att rädda sig själv ödelägger den stalinistiska apparaten således sin nya svängning genom att redan på förhand göra den suspekt för inte bara de socialdemokratiska utan även de kommunistiska arbetarna.

Publiceringen av EKKI:s manifest åtföljs av ytterligare en omständighet, som är ovidkommande för den fråga vi betraktar, men som väldigt klart belyser Kominterns nuvarande ställning och de ledande stalinistiska gruppernas inställning till den. I *Pravda* 6 mars publiceras inte manifestet som en direkt och öppen vädjan från det i Moskva belägna EKKI – som har varit brukligt – utan i form av en översättning av ett dokument ur *l'Humanité*, som skickades från Paris av nyhetsbyrån TASS. Vilket idiotiskt och förnedrande knep! Efter alla framgångar, efter att ha förverkligat den första Femårsplanen, efter ”klassernas försvinnande”, efter ”inträdet i socialismen”, vågar inte den stalinistiska byråkratin längre publicera ett manifest från Kommunistiska internationalens exekutivkommitté i sitt eget namn. Det visar dess verkliga förhållande till Komintern och hur självsäker den känner sig på det internationella området.

Manifestet är inte det enda svaret på Andra internationalens initiativ. Med hjälp av mellanhänder i form av ett antal pappersorganisationer – den revolutionära fackliga oppositionen (RGO) i Tyskland

och Polen, den Antifascistiska alliansen och det så kallade Allmänna arbetarförbundet i Italien – så sammankallar Komintern i april en ”paneuropeisk antifascistisk arbetarkongress”. Listan över de inbjudna är, som sig vederbör, förvirrad och omfattande: fabriker (det står ”fabriker” trots att kommunisterna med hjälp av Stalin-Lozovkijs ansträngningar har blivit utkastade från praktiskt taget varenda fabrik i världen), lokala arbetarorganisationer, revolutionära, reformistiska, katolska (tillhörande partier eller ej), idrotts-, antifascistiska, och bondeorganisationer. Och vidare: ”Vi vill också bjuda in alla individer som verkligen[!] kämpar för arbetarnas sak.” Efter att under lång tid ha äventyrat massornas sak, vädjar strategerna till ”individer”, till de enstöringar som inte har hittat någon plats bland massorna men som ändå ”verkligen kämpar för arbetarnas sak”. Barbusse och general Schoenaich³ kommer återigen att mobiliseras för att rädda Europa från Hitler.

Detta är det färdiggjorda librettot till en av de kvacksalvarföreställningar som stalinisterna brukar använda för att dölja sin oförmåga. Vad har centristernas och pacifisternas Amsterdamblock uppnått i kampen mot de japanska banditernas aggression i Kina? Ingenting. Av respekt mot stalinisternas ”neutralitet” har pacifisterna inte ens utfärdat något protestuttalande. Nu förbereds en ny upplaga av Amsterdamblocket, inte mot kriget utan mot fascismen. Vad kommer det antifascistiska blocket av övergivna ”fabriker” och maktlösa ”individer” att göra? Ingenting. Det kommer att utfärda ett ihåligt manifest, om det denna gång i själva verket ens går så långt som till att hålla en kongress.

Enskilda individers anlag har två sidor: en opportunistisk och en äventyrspolitisk. Den gamla tidens ryska socialistrevolutionärer sträckte ut höger hand till liberalerna och höll en bomb i den vänstra. De tio senaste årens erfarenheter vittnar om att den stalinistiska byråkratin, efter varje större nederlag som berodde på eller åtminstone förvärrades av Kominterns politik, osvikligt försökte bättra på sitt rykte med hjälp ett eller annat storslaget äventyr (Estland, Bulgarien, Kanton). Existerar inte den faran även nu? Hursomhelst anser vi det nödvändigt att höja ett varningens finger. Äventyrligheter som syftar till att ersätta de förlamade massornas handlingar förvirrar massorna ännu mer och förvärrar katastrofen.

De nuvarande förhållandena i världen, såväl som förhållandena i varje enskilt land, är lika dödliga för socialdemokratien som de är gynnsamma för det revolutionära partiet. Men den stalinistiska byråkratin har lyckats omvandla kapitalismens och reformismens kris till en kris för kommunismen. Det är summan av tio års okontrollerat styre från epigonernas sida.

Det kommer att finnas hycklare som säger: oppositionen kritiserar ett parti som är i händerna på bödeln. Skurkar kommer att tillägga: oppositionen hjälper bödeln. Med hjälp av en blandning av skenbar känslomässighet och giftiga lögnar kommer stalinisterna att försöka gömma centralkommittén bakom apparaten, och apparaten bakom partiet, för att sopa undan frågan om vem som är ansvarig för katastrofen, för den felaktiga strategin, den katastrofala regimen, det kriminella ledarskapet: *det* är att hjälpa dagens och morgondagens bödlar.

Den stalinistiska byråkratins politik i Kina var inte mindre katastrofal än vad den är i Tyskland nu. Men där ägde det hela rum bakom ryggen på världsproletariatet, under förhållanden som det inte förstod. Oppositionens kritiska röster nådde knappt utanför Sovjetunionen till arbetarna i andra länder. Den stalinistiska apparaten gick praktiskt taget ostraffad genom de kinesiska erfarenheterna. I Tyskland är situationen en helt annan. Dramats alla skeden utvecklades inför hela

---

3 **Paul Freiherr von Schoenaich** (1886-1954) var en junker och marinofficer som hade blivit pacifist, och som skrev vänligt inställda artiklar om Sovjetunionen och ledare i *Die Weltbühne*.

världsproletariatet. Under varje skede höjde oppositionen rösten. Hela händelseutvecklingen förutsades redan på förhand. Den stalinistiska byråkratin förtalade oppositionen, och tillskrev den idéer och planer som var den främmande, uteslöt alla som vågade prata om enhetsfronten, hjälpte den socialdemokratiska byråkratin att krossa de lokala försvarskommittéerna, utestängde arbetarna från varje möjlighet att slå in på masskampens väg, förvirrade förtruppen, och förlamade proletariatet. Genom att gå mot en enhetsfront för försvar tillsammans med socialdemokratin, hamnade till sist stalinisterna i en panikslagen och kapitulerande enhetsfront med dem.

Och nu, när de redan står på ruinens rand, fruktar Kominterns ledarskap ljus och kritik mer än något annat. Låt världsrevolutionen gå under, men länge leve det fåfänga anseendet. De bankrutta sprider förvirring, döljer bevisen och sopar igen spåren. Det faktum att det tyska kommunistpartiet ”bara” förlorade 1,2 miljoner vid det första slaget – samtidigt som antalet röstande ökade med tre till fyra miljoner – förkunnar *Pravda* vara en ”enorm politisk seger”. På samma sätt förkunnade Stalin det 1924 vara en ”enorm seger” när arbetarna i Tyskland, som slog till reträtt utan strid, ändå hade givit kommunistpartiet 3,6 miljoner röster. Proletariatet, som har lurats och avväpnats av båda apparaterna, har denna gång givit kommunistpartiet nästan fem miljoner röster, men det visar bara att de hade givit det två eller tre gånger det antalet om det hade litat på dess ledning. Om kommunistpartiet hade visat att det kunde ta och behålla makten, så skulle proletariatet ha fört det till makten. Men det erbjöd bara proletariatet förvirring, sicksacksvängar, nederlag och elände.

Ja, fem miljoner kommunister tog sig ändå till valurnorna, en efter en. Men på fabrikerna och gatorna finns det inga. De är förvirrade, splittrade, demoraliserade. Under apparatens ok har de förlorat sin självständighet. Stalinismens byråkratiska terror förlamade deras viljestyrka innan turen kom till de fascistiska gängens terror.

Det måste sägas klart, ärligt, öppet: stalinismen i Tyskland har haft sitt 4 augusti. Hädanefter kommer de avancerade arbetarna bara att tala om perioden av stalinistisk byråkratisk dominans med en känsla av skam, med hat och förbannelser. Det officiella tyska kommunistpartiet är dömt. Från och med nu kommer det bara att falla sönder, förfalla och smälta till ett intet. Den tyska kommunismen kan bara återfödvas på en ny grundval och med ett nytt ledarskap.

Den ojämna utvecklingens lagar styr även stalinismens öde. I olika länder befinner den sig i olika stadier av förfall. I vilken grad de tragiska erfarenheterna i Tyskland kommer att fungera som en signal till ett återfödande av Kominterns övriga sektioner får framtiden utvisa. Men i Tyskland har i varje fall den stalinistiska byråkratin svanesång ljudit. Det tyska proletariatet kommer att resa sig igen, stalinismen – aldrig. Under fruktansvärda slag från fienden kommer de avancerade tyska arbetarna att tvingas bygga ett nytt parti. Bolsjevikleninisterna kommer att ägna alla sina krafter åt detta arbete.